

**Pridplata**  
na cilu god 1 fr.  
na pol. god. 50 n.  
Za stranu zemlju  
1 fr. 25 nov.  
Izlazi svake dru-  
ge nedilje u  
Četvrtak.

# BUNJEVAČKA I SOKAČKA VILA.

List za politiku pouku, zabavu i gazdinstvo.

Oglasi se prima-  
ju po navadnoj  
cini. Rukopisi ne-  
ka se šalju u na-  
plaćenom pismu.  
Dopisi bez podpi-  
sa se neprimaju,  
a nijedni se ne-  
vraćaju.

God. IV. U Kalači.

U Četvrtak 26. Veljače. 1874.

Broj 5.

## P I E S A N.

Oj nebeska sjajna zvijezdo  
Na visoko viješ gnijezdo!  
Letom ti zablisneš zračnim  
I u noćma bdiješ mračnim:  
Ti ugledaš noćne tmine  
Kud tko hoda . . . za kim gine.  
Kaži meni rajska zvijezdo  
Usljed rajsko tvoje gizde;  
Kaži meni: el s vidila  
Šta mi radi moja Mila? . . .  
Al za dragim hajno čezne  
Od ljubavi goruće nježne;  
Al nemarno po sokaci

Tamnih skita se u mraci;  
Al nevierna posta vieri  
I tudjincu ruke širi? . . .

San užasni ja ti sniva  
U snu vila mi zapjeva:  
„Čuj o momče čuj klik vile,  
Kazaću ti što od Mile!“ . . .  
I tim mi se san prekinu  
Zalud očma viš poniknu.

Odgovara rajska zvijezdo  
Usljed rajske svoje gizde:

„Liepi momče . . . zelen cvietu  
Nadu tvu negubi situ.  
Ni ti Mila po sokaci  
Tamnih skita se u mraci,  
Nit nevierna posta vieri,  
Nit tudjincu ruke širi,  
Već medj zvjezdah Mila sieva  
I svom Milu pjesan spjeva!“

Jukić.

## E P I G R A M.

Ah! lipasi i ubava  
Biela lica . . . vita struka;  
Sam neidji gologlava,  
Jer mi na to odmak muka.

Ta vas svit već nate reži!  
Jednoć svitu tom ugodi;  
Glavu maramom poveži  
Koštoj sad u novoj modi.

E neboj se moja draga  
Daš ukinut vienac sglave;  
Ukinut je taj bez traga  
Stog si glave i čelave! . . .

Jukić.

## BOGOGRDJE U PSOVKI I KLETVI.

Ako se čovjek maši u starinu, koja predlazi doba kršćjansko, i pogleda u odnošaje društveno gradjanske i političke vidi: da se kod Assiriana i Persiana, baš ko i grkahi i rimljana ljudi zavijali u osienu božanstva i tako izraživali ugled čast i poštenje, bilo kralju il cesaru, Satrapi, i konsulu, obćinskom poglavici, il obitelskom domaćinu. Dakle ko mu nije mozak, oholostju zamaglen, taj će i onda uvidit: da je Bog svakog ugleda jedini izvor, ako i nebi svoje znanstveno iskustvo crpio iz onog kršćjanluka, kom je koren zametnut u rajju zemaljskom, pak priko izabranih Setu, Noemu, Abrahamu, Mojsii, dospio do Isusa koji ga je otvorio svem svietu, po svojih apoštoli.

Ljudstvo nigda još nije bilo jedne viere, i donle neće biti dok se Bogu neuzvidilo bude, nastavit ono vrieme: kada će biti jedan pastir i jedno stado. Ipak ako će te poviestnicu pomnijivo razgledat neće te naći države, da bi trpila, da se Bog javno grdi.

Kršćjanske države neće da spominjem, premda svatko znade: da je svaka imala svoje zakone, koji su sadržavali one kaštige što su snalazile, bezbožnjake, ako su se usudili javno pogrdit Boga.

Nas je dopala ta nesreća, da se izumila njeka država, davši ime se bi „pravne“ koja gata da nema druga zakonita prikršaja, van uvriedjenja, ljudsko osobe pa imovine. Dakle koja je iz okruza svojih zakona vieru faktično izključala. Reče faktično: jel što je o njoj uzakonito, bi bolje bilo da je izostalo. Jerbo svakom čovjeku otkriva, kako država u malo poštiva vieru.

No ako je ovako s vierom u pogledu državnom, onda se netrieba čudit, što je bogogrdje, psovka, kletva, tako se razvržila

po ljudstvu, ko ona hrdja što je gdje gdje prostrla se po zastareli pašnjaci, o kojih poljodilci misle: da se ga plugom, kosom il motikom nije slobodno dodit.

Ako je naša država tako premudra, pa misli: da ni je njezina briga kakva da bude u ljudma čudorednost, to će stara istina priživit, ovaku novu mudrost, i pokazat: da bez čudorednosti, tražiti ugled, čast i poštenje kralju, ministaru, županu, solgabirovu otcu i materi, znači toliko: ko čekat od vuka, da ti obrani stado od tata. A mislit: da ima gdje čudorednosti na svietu bez viere, i to kršćjanske, ni je drugo, već sanjariti da ima i druge vrućine i druge svetlosti van ono: što ju zemlja dobiva od sunca položena, na nebo. Ako se kod nas zaisto psovka i kletva uselila u starca i babu, u muža i ženu, u otea i mater u momka i djevojku, u diete i curicu; sto se žali bože nesmije, tajiti, onda nemojmo drugo ni misliti, već ostajmo uviereni: da je kod nas viera obamrla.

Narav ljudska se nije promienila, mah će koliko bulaznit oni što su mudrost kašikom srpili, ostaje ona podvrgnuta oholosti, lakomosti, tiesnoj nečistoći, zlobi, sržbi, proždrlosti, i linosti na dobro.

E dakle kako je čovjek jednu mah'ci koju od ovih strasti udomio u svojoj osobi, prirodna oholost uzme u svoje ruke uzdu ovake strasti, pak je goni, priko svega što Bog i ljudi zabranjavaju. No sljudma se ovakav čovjek lahko izravua, jel ako rukovodi državne sile on jih zaplaši. Ako su takvi koji su oružani kakom vlastju gradjanskom il političkom, on jih podmiti, a druge sve kao sebi jednake privari lažom, pritvorenjem, i potvorenjem pak izbjezne ukoru il kaštigi. Ostaje mu dakle na putu jedini Bog. E kad je čovjek gotov s ljudma, i nitkomu nestaje na put, onda ga lati oholost, pak mu digne glavu na nebo i kaže: vidiš to je daleko, nitićeš se ti uzpeti tamo, niti će kogod ondud saći, ovamo, dakle gudi po volji. Ako mu se ni

zkvh.org.rs

na to nije učitala sviest, onda ga zagnuri, u navadnu strast, na toliko da mu se svi pet ćutila opiju. Ova ki onda mah su na kakom mjestu to je svejedno, bili oni učitelji a baš i svećenici ljudstva, neka su uzvišeni na prijestolje da vrhu njeg kraljuju, il posadjeni na stolicu da ga sude, ravnaju, bili otc, il mate-re, stari, il mladi, djevojke il momci izgube ljubav i bojaznost prama Bogu, i psuju, grde kunu sve ono što je pred ljudem sveto; pak oholost, netare svoju glavu, o drugom : već kako da većna našara bogogrdje grdnim i nesramnim riečam, a strast se onda ljuti : ako se joj zaplete jezik i neumi u mah iztaknit, najgrozoviti je psovke, i kletve.

Ta šta je oholost? nije drugo već nakana sve pogazit, što je liepo, sveto, dobro; da ništa nesjaje ne svietli na svietu, već ona jedina, koja se zavukla, il u bogomolje, ječ i tamo se nalazi ne riedko, u znanost, u zdravlje, u liepotu, u jakost, il umietnost, dusevnu il tiesnru.

A poklem sve ono što se vidi plemenito na nebu i na zemlji, odziva se Bogu kano jedinom začetniku, dakle oholost, zamrači očima, pak ide protiv Bogu, i poklem ga nemože smiestit s prijestolja, dakle u svojoj nemoći razuzda jezik, i grdi ga, baš ko onaj gorostas filistej, što je grdio Israeclce u prisutnosti kralja Saula. Ovoje genalogia porodica svake psovke i kletve na svietu.

A golu će te je naći u svakom društvu ovako. Evo jednog koga nitko nije ni razljutio, već od biesnoće samo što otvori svoja usta izvire iz njih svakojaka psovka, ko iz mijane jutrom u ponediljak, gnjusni vonj. A drugi se razljutio pak kali svoje jidom napunjeno srce psovkom. Treći se opijo vinom il rakiom pak u neznanosti, kako gazi nogam i priko svojeg dieteta, tako se jezikom primetje priko Boga i svih njegovih svetaca. Četvrtom nije pošlo za rukom ono zlo što je izvesti kanio, pak začme grdit Boga, zašto mu je račun pomeo. Petom smeta živina, il nepogodno vrijeme, za njegov poso, il zabavu te uzavre, i napada groznom kletvom Boga i svetce. Šestom padne živina, nerodi zemljište, sdvojan nasrće jezikom na Boga. Sedmom dodija bol što ga mora trpit. Osmom siromaštvo što ga mora nosit, Devetom briga o bogatstvu kojim mora razpolagat, i kune, psuje Boga i njegove svetce, i to, dokje njegova bojazan zasadjena u zakonu i birovu tajno, a kad je ova iztriebljena, onda javno u mijani, na trgu, u svakom poslovanju i ljudskom doticaju, no baš i na onom mjestu gdjeje vieća o zakonu dakle u najvećanoj ljudskoj dvorani, kako smo to prije tri godine čuli zloglasnog zastupnika Bese, kada je u svom poslaničkom govoru, u oči zakonodavnog tiela, pogrdio Blaženu Dievicu koju mi katolici štujemo, kano milu Majku Boga-čovieka, Isusa Spasitelja. Pak ako ovako uzpodje najposli će mo i to još doživit : da će Boga pogrdit, i u njegovoj kući, crkvi, gdje bi ga slavit tiebalo.

A kad je ovako u svakom ljudskom društvu onda ako si ona neviena diečica mužka i ženska, pokupe, u svoja nidra, ove pogrde, psovke i kletve, pak u svojih igra, opetuju, tomu se nemojmo čuditi, ta ovo je tako naravno, njihovo dilovanje, košto ih vidite, posli sajma kako se sakupe, na mjestu svakog ostanka, i strogo razgledaju, nobil naši špiodicu il izgubljenu krajearu.

Bog zna i bez nas svoj ugled uskrisit, al jao onom puku, gdje se Bog začme, pokazivat, da je živ da nije umro.

Države dok su viero u Boga i u zakonu iztaknjivale, nisu htile izčekivat ovo vrijeme, već su javno Bogogrdje pričile, a učinjeno strogo kaznile, kao napadaj obće viere, i okuženje javne čudorednosti. Al buduće sadanje države tako rade, kanda se misle : neka Bog čini što mu bude drago, mi će mo se starat o kruhu, zato nastaje po čovieka, i obitel dužnost : da učuva u svom krugu ugled čast i poštenje božje. Naravno na koliko je moguće svakom u svom domašaju. Što ako nečinio bude, kad Bog začme iztaknjivat svoju pravdu, tu će prvi put pokazat osobi, onda obiteli, zatim obćini, i najposli eilom narodu. Da svaki prvo sebe zausteže, drugo da u svojoj dieci i čeljadi, pričie bogogrdje, treće da ga ukori, gdje ga čuje, četvrto da izbigne iz stakog mjesta gdje Boga psuju, i da se nedruži, ne gosti, netrguje stakim čoviekom koji mah i kojim načinom ono pohuli, pogazi jezikom, što je sveto; il bezobrazno proklinje, i zlo zaziva na

ljudstvo; u veliko bi se psovka ukinula. A poklem ovo nečinimo, već mirno gledamo, gdje naši, il tudji kod nas il snami Boga grde, zato se svaki dan sve većma vriži psovka, i ovaj liepi sviet u kom je Bog i posli pada, barem toliko dobrote ostavio, da zemlja znojom gnojena radja ugodan cvat i sladak plod, pritvara u parlog da nam urodi bodljivim trnjem.

## NJEŠTO O LJUBAVI DOMOVINE.

Napisao : St. K.

Ima mnogo ljudi koji se grade, da su vatreni domorođeci i domoljubi, to na sva usta svakom zgodom viču, pripravn i mnogo čašica u ime domovine izpiti, puni su domoljubnih fraza, ali kada sbilja treba svoju ljubav prama domovini nesamo riečju nego i činom pokazati, kad domovini pogibelj prieči, te radi domovine sami u škipac dodju, o tada su pripravn nesam svakoga domoljublja se odreći nego ju (domovinu) i ostaviti. „Tko dakle ljubi domovinu svoju?“ Dr. Rieger veli : „Onaj koji koliko može doprinosi, da mu bude domovina sreća i dična.“ Pa tako i jest. Nu nastaje sada pitanje : čim će svaki štogod k'sreći i diki domovine svoje dopriniti? — Evo sljedećim. I. Sviestim i točnim izpunjivanjem dužnosti svoga stališa. II. Vlastitim požrtvovanjem, ako to dobro i blagostanje domovine zahteva, i napokon. III. Širenjem prosvjete u narodu. Pro-motrimo sada svaku točku napose malo obširnije, pa čemo viditi, da sbilja sreća i slava domovine od tih triuh točaka zavisi.

### I.

Rekli smo da sreća, blagostanje domovine zavisi od izpunjavanja dužnosti stališnih. Bez toga neima prave sreće i blagostanja, to je temelj svega, — Činili mi štogod nam drago, govorili mi i gradili se Bog zna čim, ako mi dužnosti svoga stališa neizpunjavamo, badava nam je sve, nismo ništa učinili, nezasluzujemo tada ime domorođea, tada neljabimo svoje domovine. Štoga neka svaki točno izpuni dužnosti zvanja svoga, koje si je odabrao.

Svećenik ima pribaviv si obsežna, povjereni si puk podučavati i svjetovati, — na ruku mu ići gdjejed samo može, — te mu ima biti pravi otac, i koliko moguće, mora nastojati, da se vjera i čudorednost, koja je temelj svake države, uzdrži.

Roditelj em ima biti prva i najpoglavitija dužnost odhranjenje djece. Djeca bo već mliekom majćinim usižu njen duh.

Ako je majka valjana biti će čestita i djeca. Rodoljubna majka će ih za rana učiti čistim narodnim jezikom govoriti, učiti će ih molitve i Boga poznavati, te će tim staviti temelj čestitomu na vjerozakonu osnovanom u uzgoju, kojim će : dobri kršćani, čestiti građani i vrli domorođeci postati. — Čudorednost i vjeru već od malih nogu u srce djetinjje po majki usadjenu i po svećeniku kasnije oplemenjenu neće više niko iz srea djetinjje izčupati moći. Poštenje će mu biti u životu glavno načelo. Otac se nadalje mora pobrinuti da mu se djeca koliko je moguće u školi \*) izobrazu i oplemene te će tako jednom biti roditeljem podpora u starosti a domovini od koristi.

Od vjetnik neka obljubi pravednost, koja mu je u izpunjavanju dužnosti toli potrebna. Neka parbe svojih štitićenika na pravedni način brani, neka neprina mito, a nekmoli, da bi za isto nepravdu branio. Neka ide seljaku na ruku, neuka neka podučie. Prava domovine neka brani. To su mu dužnosti i ako je izpuni, dosta je učinio.

Nu tko bi dužnosti svih stališa i zvanja na ovom svietu se nalazećih nabrojio? — Samo to opetovno velim, da svaki izpunjavanjem dužnosti svojih domovini koristi, te da iz toga proižieće za nju sreća i blagostanje.

Na tko domovinu svoju iskreno ljubi, taj će joj, ako to dobro njeno zahtieva i vlastitim požrtvovanjem u pomoć priećie. To se na više načina može.

a.) Može se n o v c e m podupireć razne rodoljubne shrhe,

\*) Sa žalošću moram pri tom mjestu opaziti da mnogi roditelji u našem narodu toj dužnosti slabo ili nikako nezadovolje te vole svoju djecu za svinjami slati nego da im se djeca štogod u školi nauča. Da nebi civilna vlast drugda roditelje na to prisilila, bi škola većinom prazna bila.

kao što bijaše prije nekog vremena : sabiranje dobrovoljnih prinosa, za stradajuće od glada, za pogorele Virovitičane i. t. d.

b) Može se žrtvovanjem svoje vlastite časti ili dostojanstva. Tako su se požrtvovali pri raznih izborih mnogi činovnici, glasujuć za narodnoga kandidata a znajući da će usljed toga službu izgubiti. Isto tako imamo u domovini muža slavna, koji je visoku ponudjenu mu čast odbio, jer nehtjede primiti uvjete na uštrb domovine stavljene. I. t. d.

e.) Nadalje se to može poklonom svojih dobara, zemalja, kad n. p. tko ustupi na obće dobro koji dio svoga zemljišta, za kakovu dobru svrhu, na korist domovine i. t. d.

Naravno je i razumije se po sebi, da će pravi rodoljubi, ako im se domovina u pogibelji nalazi, sa svimi mogućimi sredstvi proti napadajem i navalam neprijatelja ju braniti. — Svaki će sa onakvim sredstvom u pomoć joj priteći, kakvo mu je u vlasti; koji perom, koji novcem, koji kapom koji šakom. Ljep i uzvišen primjer domoljublja nam u tom pogledu Spartanci ostaviše. Oni bijahu pripravnici do posljednje kapi krvi se braniti i život svoj žrtvovati, samo ako su domovinu spasiti i njenu slobodu odkupiti mogli, kao što dovoljno zasvjedočiše hrabri Leonida i 300 njegovih junaka.

Spartanci su domoljublje tako rekuć majčimim mliekom usicali, jer je svaka majka ujedno vatrena domorodka bila, kao što nam to opet svjedoči primjer one Spartanke, koja, kad je svojemu u boj polazećemu sinu štit predala, rekla mu : „Sinko volijem da te donesu mrtvoga na njemu, nego da se vratiš živ bez njega.“ — Nu i u novijoj poviesti nalazimo primjere vatrene domoljublja. Ta evo uzmite osim ostalih samo Crnogorce. Kroz koliko godina su svoju hrabrost i srećanost u boju sa Turčinom pokazali? — Geslo im bijaše : „Za krst častni i slobodu zlatnu.“ U svako doba su pripravnici bili prije svoju krvku proliti, sve nesgode podnositi i sve žrtvovati nego slobodu i milu domovinu izgubiti. Ovakovo požrtvovanje za domovinu je sigurno najbolja svjedočba vatrene domoljublja, koje poviestnica zlatnim slovi u svoju knjigu bilježi, te još poslje mnogo stoleća s' udivljenjem spominje.

(Sliedi.)

## POGANSTVO DEVTNAJSTOG VEKA.

Piše A. Kuzmiak.

Zbilja! mora da se čovjek čudi, čitajući povjest staroga vjeka : kako mogaše tako prosvietljen narod, kakov bijahu Grei i Rimljani, što takova vjerovati, kao što je poganstvo. — Velim čuditi se mora starom, a kako se nebi čudio novom, dapače devednaestom vjeku, kojega mala razlika u tom luči.

Pa zar nije tako? Prispodobider praznovjerstvo, kakovo je sada, s kumirsvom, kakovo vladaše onda, pak mi reci razliku njihovu? Bog veli : „Ja sam gospodin bog tvoj, neimaj više bogova do mene!“ Pa koliko jih je danaska po selih, nesamo seljaka već i tobože naobraženih, koji to obdržavaju, prem vello, da uo vjeruju? Nijel' gosp. Bog tom izrikom gospodstvo i mogućnost sebi zadržao. Pa koliki ipak praznovjereci nišetnim stvarim, lažom i ciganom moć njegovu prepušćaju? Nisu l' dakle s'ični krsćani gorji od pogana, dočim oni kao istinu svoje vjerovali, a ovi kao odsudjenu laž sarim bogom i njegovim sinom Isusom Krstom praznovjerstvo za istinu drže? Nisuli gorji! dočim pagani za dobro držahu, jer za bolje neznadjahu a praznovjereci, premda jim sveta katolička crkva svaki čas istinu ističe, laž za istinu drže.

Kakove su posljedice praznovjerstva to kaže Isus „Vjera te je tvoja spasila.“ Dakle kada vjera spašava, što da naproti čini nevjera? Jeli ovo uzimlju oni na um, koje je bog postavio, da čuvaju ovčice njegove?

Na komu odgovornost leži, na neumu zalutalu ili na onom, koj znajuć pravi mu put, njim ga uputio nije?

Zavirimo — der u početak povjesti naše crkve! Noćomol' s užasom ugledati strahoviti i krvavi temelj na tisuće raznoraznih mučenika, koji izpovjedajuć istinu, a prkoseć bezumnosti poganstva, dostojnimi se činjahu na najnečuvnije muke. Ali i krv njihova urodi plodom na Petrovoj stijeni, kojega sve paklene vlasti premoći nemogahu.

Tako bijaše, a kako je sada? Budućnost će pokazati. Već se kažu crni oblaci gomilajuć se nad crkvom Krstovom, iz kojih oholi napasnik dovikuje bezaslenim, poput rajске zmije : „Jedi! bit ćeš kao sam bog!“ Nopodje li mu tim za rukom, sam kida i zlatno jabuke razbaca medju lakome. Pa kako god što lakomost Evina nije samo nju, nego cieli čovječji rod zakovala u verigo griha, tako i lakomost odpadnikah iz zasjedah nišani na spas celokupnog katoličkog roda.

Katolička crkva neboji se propasti, jer joj to ni početnik njezin obrekao nije, al se može zlu nadati, iz kojega će još čvršća sjajnija i odičenija, kao zlato iz vatre izaći. Bog to prepusti, kao što je i sotonu prepustio, da istog jedinorodjenog sina Isusa Krsta komadom kruha u pustinji napastuje. Km, da nije zla, tko bi znao za dobro? A zasluga zar se njim nestiče? Sretni, koji napast prevladaju, što je za kat. crkvu sigurno, al ipak znamo, da svako zlo, kakov takov trag ostavlja. Odcijepjenje na istoku zar nije turska u Evropi? Čovjek sastoji iz duše i tjela, dakle protivnih si bićah, kao što je i vlast duhovna i svjetovna. Duša je dostojnija strana čovjeka, kao što je i duhovna vlast uzvišenija od svjetovne.

Jeli je dakle čudo, što se svjetovna za duhovnom otimlje u vjeka, gdje hoće sve najuzvišenije, da bude, kao što je hotjela i Eva zemaljskom jabukom uzvišenost božju postiči. Rekoh, da priznanje svjetovne vlasti nad crkvom na istoku, porodi razkol, kojemu plod osecā i sada uboga raja pod nesnosnim turskim gospodstvom.

Začim ide Bismark i što mu je plaćenik i odpadnik biskup starih katolikah. „Apostol Iskariota?“ Zar ne takodjer za tom vlašću, za kojom podjoše oholi andjeli u slavi božjoj?

Znade on, da je jedan domaći gorji od stotinu stranskih, zato si ga i traži u krugu katolika', kao što su i Farizeji Judaša medju dvanajstoricom Isusovih ušli. Pa prem mu trud nebude uzaludan, al neće ni odvelike korist! biti ukoliko svjedoči čelična postojanost slugah božjih u njemačkoj. Budimo pripravnici, da i na naša vrata tentavac nepokuca. Osvoje si snuje, koje će najprije neukoj mladeži, dakle školam razapeti, kao što je u Ruskoj učinio.

Podje li mu tuj za rukom, jurišat će u hramove. Zato nespavajmo, već bdijmo, da nepadamo u napast. Molimo i radimo, al radimo u duhu i istini. Čistimo njivu gospodnje, od drača i korova nevjerstva, jer pade li sieme u dobru zemlja, reće moći već dobrim uroditi, plodom dočim u zloj i kupinom zaraste. Neprijatelj čovjek sije izasjede siguran plodu, al neznaći, da dodje li vreme žetve zapovjediti će gospodin žetocem : odlučite dobro od zla, dobro sasipljite u hambare moje a zlo bacite u ogran vječni.

## PUKU ZA POKUKU.

(od bb.)

Mjedenka ili bakrena zelenika, koja se ponajprije na pravi, ako se kisela jela u bakrenih nepokosćenih posudah čuvaju, protjera se kod otrovanih s već rečenimi sredstvi. Nu noka zaboraviti piti mnogo mlake vode, jesti puno suha ili raztopljenā u vodi sladora, i želudac na povratak siliti.

Fino stučen ugljen i bielanjak često su se uspješnimi pokazali pri otrovah s mjedenkom.

Driemak (opium) duhan i u obće drugo bilinske otrovo lieče se i crnom kavom, vinovim sirćetom, mrzlim vodenim polievanjem, čestnim povraćanjem, trenjem uda sa solju, limunovim sokom i mliekom sa maslaca ili putra.

Živom otrovani a poimence oni, koji oko nje mnogo rade, moraju se u koliko im okolnosti dopuščaju od njezinih izparivanja čuvati i jako tustom iliti masnom hranom se hraniti, premda ni ovo nemože ih baš sasna osjegurati proti svim zlim posljedicam. Koji bi se inače živom otrovao, noka pije mnogo jajećeg bielanjka a pomanjkanje ovoga može se mliekom nadomjestiti. Ako otrov od kakvih kiselina polazi uzimlje svaki sat 1 komt gorčike (magnesije) u 1 čaši vode, zatim sapanice, ter ćeš si tim sve zle posljedice odstraniti. Gljivami otrovani lieče se kao i oni, koji su otrovani driemkom; kraj toga može se upotriebiti i smjesa od fino stučena drveca ug-

Ijena i ulja svakim četvrtom sata po jednu kavnu žličicu. — Ugriz otrovne zmije ili bjesna psa lieči se ovako : Oveži čvrsto ozledjeni ud tela do jedan palac iznad rane, ali tako, da je zavoj uvijek bliži srcu, nego li ista rana n. pr. ako je ugriz niže koljena, tada treba nogu viš koljena svezati. Ranu dobro izpiraj, ter ju duže vremena tari pišakom, limunovim sokom ili solikom; možeš takodjer ranu izrezati s usjanim željezom ili paklevjakom (lapis infernalis) izžeći. Ovo oprženje neki obavljaju lučavkom (jedkom, scheidevasser), jedkim ceceljem (kali kausticum), pušćanim prahom, ili najposlje gorećom smotkom (cigarom). Uz ova sredstva treba takovih liekova, koji na pot (znoj) tjeraju. Uvo svo vriedi i za ugriz zmije i bjesnoga psa, nu kod ujed otrovne zmije ljutice, pije se uljikova ulja, a iz vana se uda snjim pomnjivo taru. Gdjekoji običaju osim toga i suhu glavu od žabice kučica na ranu stavljati, a u nutra uzimati terijaka golema kao sočivno zrnce s toplom limunadom.

### NOVINSKI GLASI.

— **Naš Prejasni** kralj dočekan u Petrogradu, s najsječnijim odlikovanjem po ciloj carskoj obitelji, primljen u gradu od pučanstva s velikim odusevljenjem, i pogostjen s najvećom častju vraća se srićno u svoje zemlje.

— **Saborski** izaslanici 21 sve jednako vićaju, kako bi financio ugarske u red doveli i smalaksalu upravu novim životom zadahnuli.

— **Saborske** stranke, nikako nemogu da se okripe.

— **O ministarstvu** govori se širom : da će o povratku kralja iz Petrograda, pridat svoju ostavku.

— **U englezkoj** su nadvladali, po izbori parlamentarski konservativci, uslied čega je liberalno ministarstvo Gladstonovo pridalo ostavku, pa je dopala čast Disraelia, konservativno sastavit ministarstvo.

— **Novine Pančevac**, samo što su prvim brojom ugledale svijet, sudskom vlastju su obustavljene, doćim se izdavalatelj i urednik pozivaju na sud. Dakle jaz koji se otvara medju narodnostima, sve dubljim postaje. Nemislino da bi magjarski novinari dobru uslugu činili oboj domovini, kad ob ovakih slučajevih, izjavljaju svoju radost.

— **Prusi** zatvaraju Biskupe; to su rusi činili već prije desetak godina; u chelmskoj Biskupiji sad već pucaju na puk i ubijaju ljude, koji se opiru odpadničtvu od viere katoličke. Zali bože i onde i ovde vladaju krvnilom vladie niemci i to Lutherani. Ta nebi valjda ni moguće bilo drugičie, da slaven tako nemilosrdno ubija brata, zato, što neće da se izneveri vrieri svojih otaca.

— **Bečki reihsrath** pripravlja gradivo za ljudjansku ženitbu. Zaludu, se opirat, svijet je već uzo u glavu : da će se ljudi tim brže ublažit, čim se većma odpuštavale spone strastvene.

— **17-og. Na veće** vršena je služba božja u jesuitičkoj crkvi u Lavopolu. Niki pakostan vikne : vatra, no vatre nije bilo; al u nastaloj tišmi usmrtno je četiri čovieka, a 20 u veliko ranjeni; strah i nevola u sličnih nesrićnih okolnosti uvale ljude u veću pogibel, no što je ona, koja im se poprieti.

— **Elsasani** bivši franceski podanici tako se osičaju u berlinskom saveznom viću kanda nebi kod kuće bili. Metski Biskup kao poslanik, pita : hoćel mu slobodno biti uvest u siednicu tumača ?

— **General Molke**, pobjednik franceske; prigodom obrane vojno zakonske osnove reče : mnogo smo izprili časti, al nigdi nisro stekli ljubavi, što smo za pol godine osvojili, tribaće nam barem 50 god braniti, zato je dakle potrebno da se vojne sile ovećavaju. Kako dakle vidimo na one kojise oslanjaju na niemce, nećeka drugo već porez u krvi i novcu.

— **U carigradu**, Bukurestu, i Ateni, se izmjenjiva ministarstvo. U Španjolskoj karliste su osvojili jedno pristaniste.

### KNJIŽEVNOST.

Naš G. Ivan Mihalović vrlo učitelj na baskoj Preparandi iz doje našu slovniciu na magjarskom jeziku, pod naslovom „Gyakolati i lironyeltan“ u dva svezka; prodaj se u Baji kod G. Julia Szigrista, za 1 fr. 80. Bratjih magjarom otvara se put na iztok kuda vele da moraju unositi kulturu; a izrodicam stere se most : da se mogu povratiti svojoj majci, koju su u svojoj oholosti pohulili.

A poklem se mi slaveni baš ni onda nemilujemo, znojti kad što učimo, zato našim čitaocem rada preporučamo. Književan List, što izlazi u Beogradu pod naslovom „Preodnica“ uz mnoge krasne zabave znaće u njemu za svoju pouku koristiti stvari; cijena muje za Austrougarsku na god 7 fr. a na pol god. 3 fr. 50 n. a. v. izlazi svake nedilje. Beograd Viskoka ulica 7 br. Riedko je naći Slavena da nepiva, on u pismi izliva svoju, radost i žalost, ovako nam pjeva i društvo duhovne mladeži u Zagrebu, pak u sledioćem preporučava vlastite pjesme : Pjevačkodružtvo „Vienac“ duhovne mladeži zagrebačke izdaje litografirane kvartete po prilici od sto pjesamah za svaki glas u posebnom svežiću Četiri ta svežića stajati će samo 1 forint. Pjesme su same odabrane, neke starije, ali obljubljene. kao što n. p. „U boj“ Iv. pl. Zajca, druge opet nivoje n. p. „Živila Hrvatska“ od Iv. pl. Zajca.

Preporučaju jih pako narodu već sama imena skladatelja n. p. Lisinski, Zajc, Koch.

Ova dvojica uz to hvalevriedno pomažu društvu u tom poduzeću savjetom i vještinom.

Da se ove pjesme po cijeloj domovini ore, to je društvu jedini cilj, zato ovim pozivlje svakoga ljubitelja glasbe, koji se već nije u privatnom pozivu predbrojio, da se prijavi društvu kratkim putem ko predbrojnik, ali najkasnije de 10. ožujka o. g. U slučaju da jih se dosta predbroji, moći će se tiskati, a cijena bi mogla poskočiti samo za 20 novč. više.

Momku trieba novesta a ovoj djuvegija; jedno i drugo da se nabavi, i da se sklopi ženitba, ponudjava svoje posriedovanje jedan List, što izlazi pod naslovom „Hymen (hestiter)“ svako nedilje, u Beču I Parking 2. u Pošti Badgasse 4. uz cijenu na god. 3 fr. pol god. 1 fr. 80 n. četvrt 1 fr.

### G A Z D A L U K.

**Kada ti je žizak u žitu**, iztriebit ćeš ga za nekoiiko danah, ako uzneseš na žitnicu mravili i razpustiš je po žitu.

**Uši, buhe i druge muktojelice** zavuku se često pod pera domaći živadi, pa je domaćica, uhvati li kojei životinju od peradi, puna uših, buhah i badavadijah (t. j. muktoje-lieah. Da za tri dana takove gamadi nestane : kupi dva drama (kvin tla) priesne (neuradjene) karbolove kiseline, metni ju u mjericu (sajtlik) vode, k tomu dodaj dva lota vinovice (vinskoga spiritusa). Tom smjesom namokri dvaput na dan ona mjesia, dje se na živadjoj koži nalaže uši. I nestat će ih bez traga. Pokušajte, babe ! ja vas nevaram !

**Na kelju i mladu kupusu** bit će doskora gusenical u bašci. Ako im pustimo na volju, eto nevolje ! nećemo imati kupusa ob zimu. — Jedna vrst otih gusenical ima 16. nogu, izpočetka je zelenkasta, kasnije žuto-trnašća, crnom prugom na ledjih a tamno izšarana po stranah. To nesreće nalaze se od mjeseca srpnja do listopada na kupusu, kelju, cvjetaći (broskvi), cikli (blitvi), pa i na salat. šćiru, kukuruzu i duhanu. Zavuku se i u zemlju pa istom drugogodišnjega travnja dapače i srpnja uzvlače se na povrtje. K otomu su tako gadne, da opoganjenih njimi rastlinah niči marva. negleda. — Druga vrst otih gusenical objeda krajeve lišća na kupusu, kelju, korabi, repici, rotkvi, slaćici (gorušici), ljubičini (šeoji), katančici (resedi) dragoljubu tačo, da samo okostnica na listu osaaue. Sastojća takova gusenical iz 16 košćical, izpočetka je zelena, zatim žutkasta, crnimi piknjami posuta i kosmata. Trće s polja na polje i ždere na dan dvaputa koliko je težka. — Kako ćemo dakle taj gad sfundati ? Svaki dan gnjesti ? E, i to bi dobro bilo, kad bi je svaki u svojoj bašci gnjeo ! Al jedna baba pognjeće je danas a iz bašće druge babe presele se opet na čisto lišće, pa der mi ga se onda ! A vi kad nećete da ih gnjećite, a ono je pognjavite. Kako ? Ja ću vam kazati. Na 160 □ (četvorokutnih) hvatih (1/10 jutra) kupi, čovjeće ! 6 funtih prosta safuna. Izreži taj safun u čabrić, u kom je 20—25 okah vode. Safun raztvoren u vodi dobro s vodom prokuvaj i tom prokuvanom peri glavice svoga povrtja ! — Ja kriv ako neodzvoni gusenicom u tvojoj bašci ! Blaž.

### TRGOVINA I OBRTNOST.

CINA RANE. Budimpešta 23. Veljače. Žito ban. 81 fn. 7 f. 50—65 n. 86 fn. 8 fr. 10—20 nv. tisans. 81 fn. 7 fr. 60—75 n. 86 fn. 8 fr. 20—35 nov. Pestan. 81 fn. 7 fr. 55—70 n. 86 fn. 8 fr. 20—30 n. Stolnobiog. 81 fn. 7 fr. 75—85 n. 86 fn. 8 fr. 30—40 n. — Raž 80 fn. 5 fr. 60—65 n. — Ječam. 72 fn. 3 fr. 90 4 fr. 5 n. Zob 50 fn. 2 fr. 25—28 n. carin. mž. Novac. dukat 5 fr. 28—30 n. Srebro na 100 fr. 5 fr. 50 nov. 6 fr.

### Visina vode dunavske.

Budimpešta 23-og Velja. : 3' 3" nad 0. opada.

Požun 23-og Velja. : 2' 5" nad 0. "

Vrieme mrzlo na Matiu.

### Poruko uredništva.

Baja. G. G. P. Prostite. Ono je već zastarelo. Kurd. G. B. Sbog budućnosti valja podupirat. Mitrovieca. G. K. Pravo imate, što je dugačko ni je sa svim po nas podobno.